

השוואה: "מדירה לדירה" מול "התיק השחור"

משימת השוואה בנוסח בגרות

יצרה: רוית ראש בן ישי

מהדורה למורה – תשובת מופת

השוו בין "מדירה לדירה" לבין "התיק השחור": הסבירו כיצד מעוצבת בכל אחד מהסיפורים בדידותו של הגיבור, ומה תפקידה של הדמות המשנית שמביאה איתה רגע של קרבה. התייחסו לנקודה אחת דומה ולנקודה אחת שונה.

בשני הסיפורים הגיבור בודד ומנותק, ובשניהם דווקא דמות שולית – תינוק מוזנח או מורה שכנה – פותחת סדק של קרבה. עם זאת, הסיפורים שונים במקור הבדידות ובמה שהגיבור עושה עם רגע הקרבה.

דומה: בשני הסיפורים מגע פיזי קטן הוא נקודת המפנה. ב"מדירה לדירה" המספר מחבק את התינוק בשובו, וב"התיק השחור" המורה מניחה יד על עורפו של הילד, והוא מרגיש נועם שלא הכיר. בשני המקרים המגע מגיע ממי שאינו "אמור" לדאוג לגיבור – וכך מודגש מה שחסר לו.

שונה: המספר של עגנון בודד מבחירה פסיבית – הוא בורח לשקט ומגלה שהשקט מקפיא. הילד של קנז בודד בעל כורחו – אביו יושב לידו אך שקוע בעיתונים ובטלפון, והתיק השחור הסגור מסמל את הסוד והריחוק ביניהם. לכן אצל עגנון הסיום הוא בחירה ("עשיתי את אזני כדי שאשמע עוד"), ואצל קנז הוא רגע חולף שהילד אינו יודע עדיין להחזיק בו – הוא מתאפק ובורח.

לסיכום, שני הסיפורים מלמדים שחסד קטן יכול להיות מרפא, אבל רק ב"מדירה לדירה" הגיבור בוחר לפתוח את עצמו אליו; ב"התיק השחור" אנחנו נשארים עם ילד שזקוק לקרבה ועדיין אינו יכול לבקש אותה.

היבט	מדירה לדירה	התיק השחור
הגיבור	מבוגר חולה, בודד ופסיבי, בלי שם	ילד בלי שם, שיושב מול אביו ומרגיש שקוף
המספר	גוף ראשון – המספר מספר על עצמו	גוף שלישי, דרך עיניו ומחשבותיו של הילד
הבדידות	מחלה ובריחה אל השקט	ניכור בין אב לבן, שתיקה ועיתונים
הסמל המרכזי	התינוק והאסקופה (הסף)	התיק השחור הגדוש והסגור
הדמות שמביאה מגע	התינוק החולני של בעלי הבית	המורה השכנה
הסיום	חזרה לדירה הרועשת, הקשבה לקול התינוק	מגע רך של המורה; הילד מתאפק ובורח הביתה

מחוון

רכיב	נקודות
טענה מרכזית ברורה שעונה בדיוק על השאלה	5
ביסוס: לפחות שתי דוגמאות מדויקות מהיצירה (ציטוט קצר או תיאור רגע)	8

רכיב	נקודות
הסבר: קישור כל דוגמה לטענה – למה היא מוכיחה אותה	7
שימוש נכון במושגים ספרותיים (מספר, ניגוד, סמל, אירוניה…)	3
מבנה, לשון וסיכום שחוזר לטענה	2
סה"כ	25

דף תלמיד – השוואה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

חלק א' – טבלת השוואה

היבט	מדירה לדירה	התיק השחור
הגיבור		
המספר		
הבדידות		
הסמל המרכזי		
הדמות שמביאה מגע		
הסיום		

חלק ב' – דומה ושונה

נקודה דומה:

נקודה שונה:

חלק ג' – כתיבה

השוו בין "מדירה לדירה" לבין "התיק השחור": הסבירו כיצד מעוצבת בכל אחד מהסיפורים בדידותו של הגיבור, ומה תפקידה של הדמות המשנית שמביאה איתה רגע של קרבה. התייחסו לנקודה אחת דומה ולנקודה אחת שונה.

כרטיס יציאה – השוואה

- דבר אחד חדש שלמדתי היום:
- שאלה אחת שעדיין מעסיקה אותי:
- מ-1 עד 5, עד כמה אני מרגיש/ה מוכן/ה לשאלה כזו בבחינה? ___